

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20017
2500 EA DEN HAAG

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Bureau Internationale Migratie

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum 5 november 2018
Onderwerp Antwoord op nadere vragen inzake de Commissie Meijers notitie over
de externe dimensie van het EU asielbeleid

Ons kenmerk
2384296

Uw kenmerk
163342.03u

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

De leden van de vaste commissie voor Immigratie en Asiel/ JBZ-Raad van de Eerste Kamer hebben op 9 oktober jl. aanvullende vragen gesteld naar aanleiding van de brief van 30 augustus jl.¹ Hierbij ontvangt uw Kamer een reactie op deze aanvullende vragen, mede namens de minister van Buitenlandse Zaken.

De leden van de GroenLinks-fractie vragen naar aanleiding van de eerdere toelichting aan de hand van welke criteria wordt bepaald of een land geschikt is voor een ontschepingsarrangement, aan welke landen wordt gedacht en met welke wordt onderhandeld. Ook worden verschillende vragen gesteld m.b.t. de waarborgen rond het eventueel terugsturen van migranten en asielzoekers naar een derde land. In aanvulling op de uitleg in de brief van 30 augustus jl., benadruk ik graag dat het concept zoals verwoord in de conclusies van de Europese Raad van juni 2018 gebaseerd is op het door UNHCR en IOM gezamenlijk gepresenteerde voorstel inzake ontschepping.²

Zoals toegelicht in het verslag van de JBZ-raad van 12 en 13 juli jl.³ is het voorstel van UNHCR en IOM gericht op het creëren van een verantwoordelijk en voorspelbaar regionaal mechanisme voor de ontschepping van drenkelingen in het *gehele* Middellandse Zeegebied door de daarvoor lokaal verantwoordelijke autoriteiten. Uitgangspunt van het voorstel is dat lidstaten hun bestaande verplichtingen, binnen bestaande kaders, uitvoeren. Het door UNHCR en IOM voorziene proces bestaat uit twee onderdelen: als eerste de feitelijke ontschepping en de identificatie en registratie van de drenkelingen en ten tweede de afhandeling van eventuele vervolgpcedures, zoals opvang/integratie in het betreffende land, hervestiging naar de EU of terugkeer naar het land van herkomst. Betrokkenheid en de precieze rol van UNHCR en IOM zal volgens hun voorstel afhankelijk zijn van de lokale omstandigheden en wordt afgestemd met de plaatselijke autoriteiten.

¹ Kamerstukken I, 2017-2018, 34 215 / 21501-20, AH.

² <http://www.unhcr.org/partners/eu/5b35e60f4/proposal-regional-cooperative-arrangement-ensuring-predictable-disembarkation.html>

³ Kamerstukken I, 2017-2018, 32 317, JD.

Volledigheidshalve hecht ik er aan om te benadrukken dat, wanneer gesproken wordt over een ontschepingsarrangement, het niet gaat om het creëren van een nieuw concept met bijbehorende infrastructuur. Het voorstel van UNHCR en IOM is gebaseerd op bestaande verplichtingen en juridische kaders: het zeerecht waar het reddingen op zee en ontschepingen op veilige plaatsen betreft en het Vluchtelingenverdrag waar het gaat om de identificatie, opvang en bescherming van vluchtelingen. Hierbij hebben alle landen rond de Middellandse Zee een verantwoordelijkheid vanuit de door hun gecontroleerde opsporings- en reddingsgebieden (*search and rescue regions*). Daarbij zijn zij ook verantwoordelijk voor het coördineren van het vinden van een veilige plaats wat eventueel een derde land kan zijn. UNHCR en IOM benadrukken, in lijn met het kabinetsstandpunt, dat het recht om asiel te kunnen vragen moet zijn gewaarborgd. Dat kan bij de nationale autoriteiten van de verantwoordelijke kuststaat of UNHCR. Daarnaast moet uiteraard het principe van non-refoulement worden gerespecteerd. De EU en de lidstaten worden door UNHCR en IOM opgeroepen om in het kader van dit mechanisme de hervestigingsinspanningen te intensiveren.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Bureau Internationale
Migratie

Datum
5 november 2018

Ons kenmerk
2384296

Meerdere landen in Noord-Afrika geven aan hier terughoudend tegenover te staan. Tegelijkertijd leert de praktijk dat de meeste landen al een vergelijkbare werkwijze hanteren. De kustwachten van Marokko tot aan Egypte voorkomen dat mensen in onzeewaardige bootjes de zee op gaan en brengen hen terug aan wal. In de meeste landen zijn UNHCR en IOM daar ook bij aanwezig en verlenen zij ondersteuning bij de registratie van personen. Waar van toepassing, stelt UNHCR vast of er sprake is van een eventuele vluchteling of asielzoeker en afhankelijk van de zaak draagt UNHCR deze personen voor hervestiging voor. IOM ondersteunt, van Marokko tot aan Egypte, geredde drenkelingen en gestrande irreguliere migranten bij de vrijwillige terugkeer naar hun herkomstlanden.

De kracht van het voorstel van UNHCR en IOM zit wat het kabinet betreft dan ook in de eenvoud ervan. Het is gebaseerd op bestaande verplichtingen en de bestaande praktijk. Deze praktijk wordt verder versterkt. Inzet is dat *alle* landen rond de Middellandse Zee intensiever met elkaar samenwerken om een oplossing te vinden voor de smokkel van migranten en vluchtelingen in niet-zeewaardige boten.

Zoals in het verslag van de JBZ-raad van 12-13 juli jl. wordt benadrukt, dient dit concept nog nader te worden uitgewerkt door de Commissie, UNHCR, IOM én de partnerlanden. Wanneer op dit vlak stappen worden gezet, wordt de Tweede Kamer hierover geïnformeerd.

Wat betreft de aanbevelingen in PACE-resolutie 2228 (2018), merkt het kabinet op dat reeds veelvuldig van gedachten is en wordt gewisseld over de voorwaarden voor migratiesamenwerking en -afspraken met derde landen. Zoals in het regeerakkoord is vastgesteld, dient elke vorm van samenwerking in lijn te zijn met bestaande (mensenrechtelijke) kaders die daarop van toepassing zijn. Wat het kabinet betreft, is het echter niet nodig om dit voorafgaand aan een eventuele afspraak apart te toetsen. Wat betreft de behandeling van migranten en vluchtelingen geldt voor het kabinet dat deze in lijn moet zijn met het EVRM. Daarbij zij aangetekend dat het EVRM dan wel van toepassing moet zijn in het betreffende land. Mocht dit niet het geval zijn dan is – mits het betreffende land er partij bij is – het Vluchtelingenverdrag de basis.

Ten aanzien van de aanbevelingen van de EU-ombudsman die in de PACE-resolutie zijn opgenomen, meent het kabinet dat deze in grote mate de uitgangspunten van de samenwerking op dit terrein tussen de EU en Turkije en de inzet van het kabinet onderstrepen.⁴ De Europese Commissie rapporteert met grote regelmaat over de uitvoering van de EU-Turkije Verklaring⁵, waarbij ook wordt stilgestaan bij de situatie van vluchtelingen en migranten die onder de Verklaring vallen. Onder andere op basis van de Turkse nationale wetgeving en via de EU-Turkije Verklaring, is de toegang van Syrische vluchtelingen tot de Turkse arbeidsmarkt verbeterd. Hoewel Turkije, begrijpelijk, de grenzen intensief controleert, laat Turkije nog altijd (Syrische) vluchtelingen toe. Dat blijkt ook uit cijfers van UNHCR. In januari 2018 stonden volgens gegevens van UNHCR ruim 3,4 miljoen Syrische vluchtelingen in Turkije geregistreerd en op 24 oktober jl. bijna 3,6 miljoen.⁶ Daarnaast vangt Turkije ook andere groepen vluchtelingen en kwetsbare personen op. Volgens UNHCR is het totaal aantal vluchtelingen in Turkije sinds 2015 toegenomen van 2,7 naar bijna 4 miljoen in augustus 2018.⁷

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Bureau Internationale
Migratie

Datum
5 november 2018

Ons kenmerk
2384296

De besteding van de aan de EU-Turkije Verklaring gelieerde Faciliteit voor Vluchtelingen in Turkije is gericht op het verder verbeteren van de situatie van vluchtelingen in Turkije en de gastgemeenschappen die hen opvangen. Steun gaat naar de vluchtelingen zelf, bijvoorbeeld ten behoeve van betere toegang tot onderwijs en gezondheidszorg, maar ook naar infrastructuur en het creëren van werkgelegenheid. De Commissie rapporteert hier ook regelmatig over middels de voortgangsrapportages van de EU-Turkije Verklaring en de uitvoering van de Europese Migratieagenda.⁸

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,

Mark Harbers

⁴ Zie o.a. *Kamerstukken I*, 2015-2016, 34 215, K, Q, R, V, W en ook *Kamerstukken I*, 2017-2018, 32 317, IB

⁵ https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/european-agenda-migration/proposal-implementation-package_en

⁶ <https://data2.unhcr.org/en/situations/syria>, geraadpleegd op 24 oktober 2018

⁷ <http://www.unhcr.org/tr/wp-content/uploads/sites/14/2018/09/01.-UNHCR-Turkey-Fact-Sheet-August-2018.pdf>, geraadpleegd 24 oktober 2018.

⁸ Zie bijv. https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/european-agenda-migration/proposal-implementation-package_en en bijv. het tweede jaarverslag van de Faciliteit https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/14032018_facility_for_refugees_in_turkey_second_annual_report.pdf